

Kommunala Tillgänglighetsrådet

Protokoll

2021-04-27

1. Mötet öppnas

Ordföranden öppnar mötet, hälsar välkommen och informerar om formerna för Teams-mötet.

2. Upprop

Närvarande via Teams-länk:

Carina Toro Hartman, Carina Eriksson, Georg Barsom, Heléene Torstensdotter, Håkan Larsson, Inger Göransson, Ing-Marie Wessén, Kemal Hosó, Magnus Gustafsson, Miriam Strömquist, Ove Nilsson, Pia Delin, Pär Ljungvall, Christer Johansson, Eva-Li Skog, Risto Hurskainen, Rikard Södergren, Tove Rosin.

Anmält förhinder: Martha Wicklund

3. Val av justerare

Håkan Larsson väljs till justerare.

4. Anmälan av övriga frågor

Inga övriga frågor har anmälts.

5. Godkännande av dagordning

Dagordningen godkännes som den föreligger.

6. Föregående protokoll

Ordföranden går igenom föregående protokoll.

Beslut: föregående protokoll läggs till handlingarna.

7. Tillgänglighetspriset 2020.

Rikard Södergren, samordnare och naturguide vid naturvårdsorganisationen Hopajola, tackar för Tillgänglighetspriset och berättar om organisationens arbete för tillgängliga naturguidningar i samband med en bildpresentation.

Rikard Södergren berättar bland annat om hur organisationen gjort tillsyn av naturreservat för att kontrollera att reservaten kunnat besökas av rullstolsburna personer. Samtliga platser återfinns på länsstyrelsens hemsida. Reservaten Knuthöjdsmossen, Hällefors, Tysttorp Lekeberg, Garphyttan och Tiveden är de som är bäst iordninggjorda.

Hopajola har ett hundratal naturguider. Hopajola består av kommuner, region Örebro och länets lokala naturföreningar. Förutom naturguidningarna märks arbete för fler reservat, skogsfestivaler, författaraftnar och diskussioner kring hållbart skogsbruk i de aktiviteter som organisationen genomför.

Det görs anpassningar utifrån olika funktionsnedsättningar. Arbete för bättre skyltning och stigsystem är andra delar i arbetet.

Hopajolas program läggs ut till föreningarna inom funktionsrättsrörelsen och bibliotek. Medlemmar i Hopajola får guideprogrammet skickat till sig.

Ordföranden tackar för dragningen.

Beslut: mötet lägger informationen till handlingarna.

8. Ledsagning utanför kommungränsen, SRF, bilaga 1.

Ove Nilsson föredrar ärendet. Han berättar att sökande hittills aldrig nekats att åkas utanför kommungränsen fram till att en person fick ett avslag på sin ledsagningsansökan.

Carina Toro Hartman läser upp det svar som inkommit på skrivelsen från biträdande förvaltningschef och där följande kring ledsagning utanför kommungränsen tas upp:

Särskilda skäl för att bevilja ledsagning utanför kommungränsen skulle kunna vara större händelser som inte är vanligt förekommande, tex bröllop, dop eller begravning.

Inom verksamhetsområdet LSS finns dokumentet handläggning och utförande av insatser enligt LSS Örebro kommun (NF 19/2017).

I dokumentet framgår det att ledsagarservice ska möjliggöra en aktiv fritid utanför hemmet genom att ge stöd till-, från- och under kultur- och fritidsaktiviteter, besök hos släkt och vänner eller genom promenader. Ledsagarservice är en insats främst för vardagliga sammanhang i närområdet. Ledsagarservice beslutas vanligtvis i antal timmar per kalendermånad, efter individuell prövning av behov.

Mötesdeltagarna kommenterar det är viktigt att se på individers behov. Många har inte anhöriga i Örebro kommun och frågar om inte dessa personer ska kunna besöka sina anhöriga i en grannkommun? Det borde vara den enskildes rätt att bestämma vart man vill åka.

Pär Ljungvall informerar att en person kan få ett beslut från regionen på riksfärdtjänst med ledsagning. Men ledsagningen beslutas av biståndshandläggaren och huruvida ledsagaren ska få ersättning. Man kan få riksfärdtjänst beviljat med ledsagare, men ledsagaren får ingen ersättning för sin insats. Det vore viktigt med ett samarbete mellan regionen och biståndshandläggaren.

Inger Göransson menar att KTR ska skärskåda regelverket och komma med ett förslag som alla, inklusive kommunen, kan acceptera. Det handlar om vars och ens individuella behov.

Ove Nilsson: många har fått ledsagning beviljat av LSS med 15 timmar i veckan. Denna kostnad har kommunen, oavsett vart personen som fått ledsagningen beviljad åker.

Beslut: KTR uppdrar till AU att utarbeta underlag för begäran om en översyn av regler kring beviljande av ledsagarservice utanför kommungränsen.

9. Hörselombud i hemtjänst och boende, HRF, bilaga 2.

Inger Göransson föredrar ärendet som handlar om de behov som vissa äldre med hörselnedsättning har. Dessa behöver få hjälp med den dagliga skötseln av sina hörselapparater. Att kunna kommunicera och ha sociala kontakter är en förutsättning för livskvalitet och delaktighet. Det finns hörselinstruktörer vars insatser gör att många slipper uppsöka audiologen, men det handlar om 1,5 tjänst. Det behövs utrymme för den vardagliga hjälpen. DHR har länge drivit frågan om särskilda hörselombud inom den ordinarie personalstyrkan. Hörselombuden ska ha viss kunskap om hörhjälpmedel och rycka in vid behov. Ärendet handlar om att skapa särskilda hörselombud i varje hemtjänstgrupp och på varje vård- och omsorgsboende.

Vidare berättar Inger Göransson att AU enades om att överlämna skrivelsen till ordföranden i Programnämnd social välfärd med beslut från KTR eller en missivskrivelse där behovet beskrivs och där KTR ber om en lösning.

Beslut: KTR lämnar skrivelsen med missiv för översyn och eventuellt andra åtgärder för den berörda gruppen till Programnämnd för social välfärd.

10. Information angående elsparkcyklar, bilaga 3. Svar från enhetschef Peter Grönlund: bilaga 8

Ordföranden konstaterar att situationen har blivit mycket bättre sedan KTR-au hade ett möte med de båda företagen som har verksamhet i Örebro.

Eva-Li Skog föredrar ärendet och berättar att båda företagen har anammat att användare tar ett kort över var denne placerat elsparkcykeln. Enhetschef Peter Grönlund skriver i sitt svar att man kan ta betalt för platser. Detta är en fråga som Tekniska följer på ett nationellt plan.

Ove Nilsson säger att i stadscentrum har situationen blivit mycket bättre. På andra platser är det ett gytter med cyklar och att man måste vara observant hela tiden.

Håkan Larsson menar att en lösning vore att kommunen anslår resurser att plocka in elsparkcyklarna så att företagen kan lösa ut dem. Vi ska peka på att aktörerna ska komma med lösningar och ställa krav på förbättring.

Eva-Li Skog svarar att problemet är att det inte behövs några tillstånd eller någon platsupplåtelse. Det finns en avsiktsförklaring mellan kommunen och aktörerna. Kommunen har inte så mycket att sätta emot.

Kemal Hosu informerar att elsparkcyklarna är chippade vilket gör det möjligt att se den exakta positionen i appen och hur mycket batteri det är kvar. Om Tekniska skulle plocka upp cyklarna samtidigt som de gör underhåll så att företagen får lösa ut dem så att det svider ekonomiskt leder till förbättring.

Vidare menar Kemal Hosó att om elsparkcyklarna skulle betraktas som skräp där de ligger på gång- och cykelbanan, så skulle företagen tvingas att tänka till. Pandemin är den stora orsaken till situationen idag. Det blir värre igen när alkoholkonsumtionen ökar.

Georg Barsom kommenterar att juridiken måste beaktas. Hur får kommunen agera? KTR kan begära eller kräva, men det åligger på ägaren att ombesörja att flytta på elsparkcyklarna. Kommunen kan bli anklagade för att ha gjort åverkan på cyklarna.

Ove Nilsson undrar över försäkringsfrågan som de båda elsparkcykelföretagen skulle undersöka. Har svar inkommit angående detta?

Beslut: Kemal Hosó och Håkan Larsson tar vidare frågan till Programnämnd samhällsbyggnad och undersöker hur man kan jobba vidare för att få till en bra lösning.

11. Rapport från möte med Allmänskultur (verksamhetsområde allmänskultur är en del av Kultur- och fritidsförvaltningen och där ingår Wadköping och Karlslund, Örebro konsthall, Bio Roxy, Hjalmar Bergmanteatern, Karlslund, Open Art samt stöd till föreningar och projekt. Förvaltningen svarar mot två politiska nämnder och är organiserad i fem verksamhetsområden).

Ing-Marie Wessén rapporterar från mötet med Allmänskultur och inleder med en bildpresentation med översikt över Wadköping, Bio Roxy och andra verksamheter.

Ing-Marie Wessén berättar att Allmänskultur önskade ha den gamla tillgänglighetsplanen från 2013 som utgångspunkt för diskussionen på mötet. Men Allmänskultur fick information om FN-deklarationen för människor med funktionsnedsättning. I deklarationen finns artikel 13 som handlar om deltagande i kultur, rekreation och idrott.

Ing-Marie Wessén berättar vidare att Allmänskultur fick rekommendationen att det ska framgå av inbjudningar till evenemang om det finns syntolkning och så vidare. Allmänskultur tar med sig förslag på förbättringar vidare till arrangörer av evenemang. var intresserade av investeringsmiljonen för framtagning av appar som ska förbättra tillgängligheten.

Risto Hurskainen läser upp Marko Ravlics svar angående investeringsmiljonen. Av det framgår att det är svårt att motivera att appar är en investering.

Ordföranden tackar för dragningen. Hon informerar om arbete som gjorts kring interaktiva tavlor utanför Cajsas Wargs hus, att Karlslund har varit på gång länge och att det finns mycket i utemiljön runt herrgården som kan göras.

Beslut: informationen läggs till handlingarna.

12. Utredningen om merkostnader i bostad med särskild service enligt LSS.

Pia Delin informerar att regeringen har gett uppdrag att se över om det finns merkostnader för personer med funktionsnedsättning. Särskilt boende är föremål för granskning. Hyressumman har med bruksvärdet att göra. Alla som bor i gruppboende betalar en hyra. Av kommunerna har 60 procent värdehöjande faktorer kopplade till lägenheten. Enligt en undersökning ställd till kommunerna inkluderar många kommuner gemensamhetsutrymmen i hyreskostnaden. Några inkluderar dessutom personalutrymmen. Ska hyresgästen betala detta, är frågan?

Det finns också kommuner som subventionerar hyressättningen. 106 kommuner har ingen subvention. 21 kommuner har kommunalt bostadstillägg. Det finns 26 kommuner som har en maxhyra om 12 000 kronor/månad.

Den enskilde med funktionsnedsättning får merkostnader kopplade till värdehöjande faktorer. Dessa merkostnader kan uppgå till 1500 kronor/månad. Personer med funktionsnedsättning får acceptera en bostad som de anvisas och kan alltså inte påverka sin hyra eftersom de inte kan bo i en bostad där hyran vore lägre.

En reglering kan säkerställa likvärdighet så att merkostnader inte ska uppstå på grund av funktionsnedsättning. Man tänker sig att kompensera den enskilde för merkostnader i bostad med särskilt service. Den enskilde kan inte visa via sin hyresavi hur mycket hen betalar för sin lägenhet och hur mycket för gemensamhetsutrymmen, eftersom allt redovisas i en klumpsumma. Förslag har presenterats om att den som bor i bostad med särskild service ska alltid ha rätt till merkostnadsersättning med 30 procent av prisbasbeloppet per år. Vid beräkning av merkostnadernas storlek, när någon även har andra merkostnader, ska boendet i en bostad med särskild service enligt LSS anses ge merkostnader om 25 procent av prisbasbeloppet per år. Förslaget är att regeringen ger en lämplig myndighet att ta fram stödmaterial till kommunerna kring hyressättning och andra ekonomiska frågor som rör personer som bor i bostäder med särskild service enligt LSS.

En ytterligare bedömning är bland annat att vid framtida förändringar av hyressättning bör man ta hänsyn till de enskildas möjligheter att betala hyra. Många anhöriga får i dagsläget säkert hjälpa sina anhöriga med att betala hyran. De som bor i särskilt boende enligt LSS har mycket låg disponibel inkomst. Gruppen har inte fått ta del av några satsningar. En stor del av inkomsten går till att betala hyran.

Inger Göransson kommenterar att det i kommittédirektivet från Regeringskansliet till utredaren ingår ett uppdrag att föreslå en reglering som innebär att den enskilde inte ska få merkostnader för sitt boende på grund av sin funktionsnedsättning och att detta ska redovisas senast 23 mars 2021.

Pia Delin informerar att Funktionsrätt Sverige lämnat sitt svar på remissen.

Georg Barsom meddelar att Turid har uppmärksammat hyresnivåfrågan. Vi har sett att det finns tak på hyran runt om i landet. I Örebro bygger vi och bygger till. Man tilldelas en bostad och får gilla läget att betala 8 000–9 000 kronor i hyra. Det är inte schysst. Över 50 personer står i kö. Man blir angelägen att tacka ja till en bostad när man blir erbjuden.

Pia Delin menar att kommuner som växer bygger allt dyrare boende. Staten borde subventionera boenden så att det inte blir så dyrt. Det borde kunna subventioneras för den här gruppen också.

Ordföranden tackar Pia Delin för dragningen.

Beslut: mötet beslutar lägga informationen till handlingarna.

Paus kl. 14.28-14.40

13. Övriga besluts- och informationspunkter

a) Utvärdera och utveckla Tillgänglighetsrådets uppdrag

Tove Rosin, planerare vid Kommunstyrelseförvaltningen, informerar att hon fått i uppdrag att göra en genomlysning av arbetssätt och arbetsformer när det gäller tillgänglighetsfrågor och att hon har träffat sex personer från KTR för intervju som en del av utredningen.

I intervjuerna har hon bland annat ställt frågorna "vad fungerar bra idag?", "varför är det så?", "vad är viktigt för ett framgångsrikt arbete och för att nå hög verkställighet?" Dessutom har intervjuer med förvaltningen för sociala insatser samt två enhetschefer inom kultur och fritid.

Det har blivit spännande och givande samtal kring hur andra kommuner arbetar för hög verkställighet. I dessa samtal har Helsingborg, Jönköping och Borås kontaktats.

I samtalet med Borås blev det tydligt hur betydelsefull kompetensutveckling är för att kunna identifiera viktiga och relevanta utvecklingsområden för dem som vi finns till för.

Helsingborgs kommun berättade om en app med vars hjälp man kan anmäla saker i offentliga miljöer som inte är tillgängliga.

Tove Rosin berättar vidare att hon gör en analys av materialet som hon fått in för att identifiera olika mönster. Ett sådant mönster kan vara att det är viktigt med kunskap och kompetensutveckling, att det är viktigt med styrdokument, att man formellt beslutar vad och hur man ska göra i kommunen.

När arbetet är klart skickar hon utredningen på remiss. KTR blir en av instanserna bland flera. Tidsplanen är att vara klar i början av juni.

Inger Göransson kommenterar att det viktigaste styrdokumentet är att KTR omnämns i ÖSB så att alla politiker och all personal vet att "det här gäller", och att respektive förvaltning sedan får alla bryta ner målen för sin verksamhet.

Ordföranden tackar Tove Rosin för dragningen.

Beslut: informationen läggs till handlingarna.

b) Höstens åtaganden för Tillgänglighetsrådet

Dessa punkter finns angivna för KTR:s arbete från KS:

- 1) Genomförande av utbildningsdag/seminarier för kommunens politiker och tjänstepersoner angående funktionsrättsfrågor utifrån FN:s deklaration
- 2) Starta upp ett ungdomsråd inom funktionsrätt kopplat till KTR och i samverkan med specialenheten på Adolfsbergsskolan
- 3) Satsa på kunskapsöverföring till kommunala nämnder och övriga aktuella verksamheter och säkerställa att nya verksamhetsplaner eller styrdokument av tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning tas i beaktande. En modell för att utvärdera/följa upp detta måste också ingå.
- 4) Fortsätta arbeta för att kommunala lokaler och yttre miljöer ska tillgänglighetsanpassas tillsammans med lokalförsörjningsenheten och stadsbyggnadskontoret.

Carina Toro Hartman informerar att ungdomsrådet och utbildningsdagen kan vara de punkter som KTR sätter igång med i höst.

c) Tommy Aldergrim

Ordföranden informerar att Tommy Aldergrim, fd Krångh, återvänder som samordnare när sommaren är slut.

d) Namnbyte HjärtLung till Riksförbundet HjärtLung Örebro

Ordföranden informerar om namnbytet.

e) Planering av bostäder med särskild service enligt LSS. Synpunkter från FUB.

- Svar från kommunalrådet John Johansson: bilaga 5.

Carina Eriksson informerar att FUB hade ett förslag om att bygga om i befintliga lokaler för att då skulle hyran kunna sättas lägre. John Johansson lyssnade på oss, men vi vet inte vad som kommer att ske. Det låter positivt i svaret att "vi fortsätter att diskutera". Mer kan vi inte göra i nuläget.

Georg Barsom kommenterar att när kommunen bygger behöver det inte byggas överdådigt. Det går att bygga bra och kvalitativt utan att det blir så dyrt. Kommunen kommer att bygga utifrån ett billigare koncept som ger lägre hyror. Det har det kommit ett löfte om. Kommunen riskerar ett vitesbelopp om inte bostadsbehoven kan tillgodoses. Kommunen behöver köpa och hyra in oss hos externa aktörer.

Beslut: informationen läggs till handlingarna och KTR välkomnar Carina Toro Hartman att ha fortsatt dialog med kommunalrådet John Johansson.

- **Utifrån hörselperspektivet.** Ljudmiljön och stödet för personer med hörselnedsättning i nytt vård- och omsorgsboende i Bettorp. Bilaga 6.

Inger Göransson föredrar ärendet. Hon informerar att när Karlslundsgården byggdes kunde föreningar följa hur det byggdes och man lyssnade till funktionsrättsrörelsen. Vi har inte kunnat ta del av byggnationen i Bettorp. HRF önskar veta hur det kommer att fungera för personer med hörselnedsättning. Hur har detta tillgodosetts i Bettorp?

Inger Göransson föreslår att KTRr får i uppdrag att ta kontakt med de byggansvariga för att ta reda på hur det är med tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning i detta nya boende.

Eva-Li Skog svarar att tillförordnad lokalförsörjningschef har fått i uppdrag av henne och Carina Toro Hartman att ta kontakt med Christer Johansson, ordförande i Ritningsgranskningsgruppen, för att komma igång med mötena mellan Ritningsgranskningsgruppen och LFE.

Christer Johansson kommenterar att det måste vara så att den som är beställare ser KTR som en resurs som det finns anledning att ta hjälp av. Det måste vara LFE som tar kontakt med oss och ber om hjälp.

Eva-Li Skog svarar att många medarbetare har slutat på LFE. Vi får jobba med den nya chefen för LFE som kommer.

Ordföranden kommenterar att det kan vara en del av Tove Rosins uppdrag att skriva in vad vårt uppdrag gentemot LFE är.

Beslut: mötet lägger punkten till handlingarna.

f) Beslut om prioritering av resor inom den särskilda kollektivtrafiken

- Flextrafiken, skrivelse från DHR Örebroavdelningen och FUB Örebro. Bilaga 7

Christer Johansson föredrar: flextrafikens nedläggning har aldrig varit uppe i KTR. Det följde med en besparing när det i september 2019 kom fram att det fanns ett underskott inom färdtjänsten och vi förberedde oss på att man skulle behöva ta bort högkostnadsskyddet inom färdtjänsten. Flextrafiken är en fråga som bör gå genom KTR och Pensionärsrådet. Det har skett en sammanblandning kring det ekonomiska. Flextrafiken var så sällan använd så det antogs bli billigare om färdtjänsten tog över. Många av DHR:s medlemmar reagerar nu när informationen når dem att flextrafiken ska upphöra. Kan rådet uppmana kommunen att ompröva beslutet att lägga ner flextrafiken?

Carina Toro Hartman svarar att flextrafiken inte fungerar i sin nuvarande form eftersom det är så få resenärer. Nu när BRT ska utvecklas borde man kunna utveckla flextrafiken.

Kemal Hosu kommenterar att tanken var att utveckla färdtjänsten och använda de medel som man sparar in på flextrafiken. Det skulle bli billigare för kommunen med färdtjänst än att betala för flextrafik. Sedan är de inte samma sak, flextrafik och färdtjänst.

Pia Delin kommenterar att frågan var uppe i regionen. De sa att frågan hör till kommunen. Kasta inte frågan emellan er.

Kemal Hosu kommenterar: flextrafiken är ren förlust rent historiskt, därav avvecklingsbeslutet. Regionen har fått kritik som inte låter oss ha insyn i deras arbete. Administrationsavgiften är på oerhörda belopp. Framtiden får utvisa hur BRT fungerar. Underlaget för flextrafik visade jätteförluster, därav beslutet.

Inger Göransson kommenterar att all vår välfärd kostar och att hon instämmer med Christer Johansson att den samlade funktionshinderrörelsen och KTR borde skriva till kommunstyrelsen och begära att beslutet om flextrafikens nedläggning omprövas.

Eva-Li Skog informerar att alla kommer att hinna med bussen. När de framtida bussarna så har de påstigning i flera dörrar. Det jobbas mycket med tillgängligheten. Det blir visserligen längre mellan hållplatserna, men man ska inte känna oro för att inte hinna med bussen.

Beslut: Inger Göransson och Christer Johansson ges i uppdrag att utforma en skrivelse till kommunledningen med begäran att beslutet om nedläggning av flextrafiken omprövas.

- Helseplans utredning

Carina Toro Hartman meddelar att utredningen klargjorde varför det inte fungerat mellan kommunen och regionen kring samhällsbetalda transporter.

Ing-Marie Wessén undrar hur utredningen hanteras fortsättningsvis i kommunen.

Eva-Li Skog informerar att prioriteringar ses över. Ett nytt kollektivtrafikavtal arbetas fram. Målstyrning, incitament och kommunikation är andra områden som det arbetas med. Det ska tydliggöras vad som ingår i administrationen för färdtjänst. IT-stöd och digitalisering är andra viktiga delar. Prioritetsordningen är just nu på tjänstemannanivå. Eva-Li återkommer i frågan.

Ordföranden tackar för informationen.

g) Informationsförsörjningsdirektör

KTR-au menar att det är viktigt att den informationsförsörjningsdirektör som rekryteras tar hänsyn till alla kommuninvånare. Det har inkommit ett svar från senior rådgivare, Kommundirektörens stab. Ordföranden läser svaret:

Hela uppdraget som Informationsförsörjningsdirektör handlar om att göra kommunens information tillgänglig, sökbar och säker. Offentlighetsprincipen är grunden för arbetet. Så tillsammans med kommunens kommunikationsavdelning kommer tillgängligheten för alla grupper att säkras.

Beslut: mötet lägger punkten till handlingarna.

14. Övriga frågor

Inga övriga frågor har inkommit.

15. Nästa möte

Beslut: nästa KTR hålls enligt förslag tisdag den 21 september kl. 13.00.

16. Mötet avslutas

Ordföranden avslutar mötet klockan 15.43 och tillönskar mötesdeltagarna en fin fortsättning på våren.

Justeras digitalt:

Carina Toro Hartman

Håkan Larsson